

Då presidentvalskampanjen kom till byn min

"Dizzy Gillespie for President". Ja, så stod det med stora bokstäver på bilen utanför skollärare Perssons hus i den lilla norrländska by där jag växte upp. Det blev uppståndelse. Vem har ställt en sådan bil där? Det kan väl inte skolläraren tycka om.

Skollärarens äldste son hade kommit från Amerika och tagit med sig bilen som var en Karmangia. Jag var den ende i byn som visste vem Dizzy Gillespie var för jag hade börjat spela trumpet i ungdomsorkestern och där lärt mig att inte blåsa med utstående kinder som en viss amerikan gjorde. När Dizzy blåste var kinderna som stora ballonger. Men så gjorde inte Louis Armstrong och inte heller Åke Jönsson som var stadens egen jazztrumpetare.

Det här hände för drygt 60 år sedan. En amerikan och den amerikanska presidentvalskampanjen hade kommit till min lilla by. Det största som hänt. Äntligen något spännande, tyckte i alla fall jag. Jag hade ju hört talas om

sonen som hade emigrerat till det stora landet i väster efter det att han utbildat sig till psykolog men visste inte att han var på väg hem. Det ryktades att han jobbat på San Quentin-fängelset i Kalifornien där Caryl Chessman hade avrättats.

Nu hade han kommit för att arbeta som psykolog i ett år på fängelset i stan. En sak som uppmärksammades av en av ortens dagstidningar. Det sas att han vid enskilda samtal med fångarna brukade spela flöjt för att skapa harmoni och lugn.

Bildkälla: <https://secondtakejazzart.com/products/dizzy-gillespie-our-next-president-penthouse-1964>

Det var bara 200 meter till skollärarens hus. Dit gick jag ofta och hälsade på. Sonen hade ändrat sitt förnamn från Ingmar till Larry. Jag sa Ingmar. Han var en spännande person. Humoristisk. Kul. Glad och utåtriktad.

Under det år som han var i Sverige var han min idol. Jag fick höra om Amerika. Om Dizzy Gillespie som kandiderade till president inför valet 1964 men som på upploppet drog tillbaka sin kandidatur.

Jag fick reda på saker och ting som byborna och mina kompisar inte hade en aning om. Jag fick åka med i bilen. När han parkerade den färgglada bilen på torget i stan blev det folksamling. Det var häftigt.

Det fanns de i byn som tyckte att den där amerikanen gjorde sig märkvärdig. Men det gick snabbt över. Han var en vänlig själ. Tog sig alltid tid att prata med byborna. De äldre hade ju sett honom växa upp. Visste att han emigrerat till det stora landet västerut.

Han knackade på i husen. Det gjorde han ofta hos oss och blev då alltid bjuden på kaffe och dopp.

Flera i byn hade någon slags anknytning till Amerika. Avlägsna släktingar som en gång emigrerat. Någon som flyttat hem efter många år där som John Larsson på Mon. Ja, Amerika kände man till. President Kennedy som mördats. Boxaren Floyd Patterson.

Sett i backspegeln är historien om när Dizzy Gillespie kandiderade som president något som mer liknar en saga. Men när Ingmar berättade om saken tyckte jag inte det var något konstigt med det.

För en tid sedan väcktes mitt intresse för Dizzyhistorien. Och det verkar som om få känner till den. Inför den här krönikan har jag frågat vänner och bekanta om de hade hört talas om saken. Och det hade bara några enstaka gjort.

Men allt började förmodligen som en ploy, som ett utslag av Dizzy Gillespies skämtlynne men som utvecklades till att bli mer seriöst. Med glimten i ögat och en rejäl dos samhällskritik gav han sig in i politiken och den amerikanska presidentvalskampanjen.

Det finns mycket att säga om Dizzy Gillespie. Han var inte bara en utomordentligt skicklig musiker. I likhet med Louis Armstrong före honom en gigant på scen. En mästerlig underhållare. Självlärd som kommer från fattiga förhållanden. En av grundarna av beboprörelsen.

Han höll kampanjtal och mobiliserade människor. Halvt på allvar och halvt på skämt började han i intervjuer nämna vilka han ville ha på ministerposterna. Det kunde komma spontant utan att han tänkt igenom saken noggrant. Duke Ellington skulle passa utmärkt på utrikesministerposten. Louis Armstrong ville han ha som jordbruksminister.

Duke Ellington.

Bildkälla: <https://twickenhamjazzclub.com/jazz-legends/duke-ellington-the-maestro-who-jazzed-up-life/>

Louis Armstrong

Bildkälla: <https://blackmusicscholar.com/sourcing-through-jazz-louis-armstrong/>

Som arbetsmarknadsminister hade han tänkt sig sångerskan Peggy Lee och som justitieminister Malcolm X. Som chef för CIA ville han ha trumpetaren Miles Davis.

Det var en orolig tid i det amerikanska samhället. Studenter som protesterade mot Vietnamkriget. Demonstrationer mot den utbredda rasismen i den amerikanska södern. En medborgarrörelse på frammarsch som Dizzy Gillespie var engagerad i.

Han var helt på det klara med att han inte skulle ha någon chans att bli president. Att kandidera var en symbolisk handling och ett sätt att lyfta fram de färgade amerikanernas situation. Han hade, som vännen Martin Luther King, en dröm om ett rättvist och inkluderande samhälle där jazzmusiken och kulturen var en sammanhållande och förenande kraft. I kampen kom han att använda humorn som vapen mot etablissemangen. Till exempel kunde han i intervjuer säga saker som att han skulle sända den rasistiske guvernören George Wallace på ett viktigt politiskt uppdrag till Vietnam.

På agendan fanns en världsomfattande nedrustning som han skulle ta initiativet till vilket innefattade att omedelbart dra sig ur Vietnamkriget. Jazz skulle införas som obligatoriskt ämne på alla gymnasieskolor och Vita huset skulle döpas om till ”The Blues House”. Dizzy Gillespie kan mycket väl ha tänkt sig ett husband och låta jamsessions bli ett viktigt och återkommande inslag i diplomatin och vid överläggningar med världens toppolitiker. Duke på pianot. Louis, Miles och Dizzy på trumpet. Thelonius Monk på piano och Charles Mingus på kontrabas. Och med sång av Peggy Lee.

Dizzy Gillespie drog sig ur kampanjen 1964 och Lyndon Johnson valdes till president. Men Dizzy kom att kampanja igen 1971.

Tillfället att få jamma i Vita huset eller ”The Blues House” som han drömt om kom när president Jimmy Carter som älskade jazz bjöd in honom till en jazzfestival. Dizzy Gillespie, som ledde det för tillfället hopplockade husbandet, ropade upp Jimmy Carter på scen för att sjunga med på Dizzys stora hit ”Salt and Peanuts”.

Sedan dess har presidenter kommit och gått och drömmen om ett Blues House verkar avlägset. Om det vill jag bara säga:

“Better with Dizzy and his trumpet in the Blues House
than with a dizzy Trump in the White House”

*Bengt Starrin
Professor emeritus
bengt@starrin.nu*